

OPERAČNÍ POHYBLIVÉ SKUPINY V SOUDOBÝCH ÚTOČNÝCH OPERACÍCH

V článku chceme naznačit rozhodující podmínky, za nichž bude v útočné operaci frontu a armády účelné vytvářet a použít kromě úderných uskupení i operační pohyblivé skupiny, a tím i zdůvodnit, proč v soudobých podmínkách je s jejich použitím účelné počítat. Naznačit možné úkoly operačních pohyblivých skupin, jejich složení a způsob vytváření.

Nebudeme řešit všechny problémy spojené s použitím operačních pohyblivých skupin, chceme dát podnět k diskusi, která by mohla přispět k rozvoji teorie operačního umění v této oblasti, která v posledních letech nebyla hlouběji zkoumána.

I v souvislosti s vytvářením a použitím operačních pohyblivých skupin v soudobých operacích vycházíme ze zkušeností především Velké vlastenecké války. Tyto zkušenosti je však třeba přehodnocovat a analyzovat v souvislosti s kvalitativními změnami, ke kterým v důsledku vědeckotechnické revoluce ve vojenství došlo především ve výzbroji, mechanizaci a technizaci soudobých armád. Jen tak můžeme pochopit jinou kvalitu organizace a použití operačních pohyblivých skupin v soudobých operacích.

V letech Velké vlastenecké války byly v Sovětské armádě rozpracovány a používány nejefektivnější způsoby vedení hlubokých útočných operací. Zkušenosti z těchto operací potvrzují, že cíle hlubokých útočných operací bylo možné dosáhnout především za podmínek, kdy se podařilo rozvinout dosažený taktický úspěch v úspěch operační, vytvořit podmínky pro rychle rozvinutí útoku do hloubky nepřátelské sestavy a narušit tak její operační odolnost.

Pro úspěch útočné operace mělo rozhodující význam dokončení průlomu nepřátelské obrany v co nejkratší době a přechod k rozvíjení úspěchu.

Tím byl nepřítel zbaven možnosti soustředěně použít svých záloh k obnovení celistvosti obrany. Jeho operační zálohy byly v takových případech zavázány do boje pro něho za nevýhodných podmínek. Byla narušena součinnost mezi sledy nepřátelské sestavy a nepřátelské uskupení mohlo být zničeno postupně po částech.

Rozhodujícím prostředkem pro rozvíjení útoku do operační hloubky byla tanková a mechanizovaná vojska, ze kterých byl vytvářen sled rozvinutí úspěchu jako prvek operační sestavy frontů, v některých případech i vševojskových armád. Byly to především tankové armády a tankové nebo mechanizované sbory, které velitelé frontů a armád zasazovali k rozvinutí úspěchů jako **frontové nebo armádní rychlé skupiny**.

Tyto rychlé skupiny byly zasazovány po prolomení taktické hloubky nepřátelské obrany, v mnoha případech však byly části jejich sil, zejména před-sunuté odřady, použity ještě k dokončení průlomu taktické hloubky nepřátelské obrany v součinnosti s armádami prvního sledu. Rychlé skupiny využívaly své velké úderné síly i pohyblivosti a za podpory letectva pronikaly do hloubky nepřátelské sestavy ve vysokém tempu, pronásledovaly nepřítele, přehrazovaly mu ústupové cesty, vytvářely podmínky pro obklíčení a zničení velkých uskupení nepřítele, předstihovaly ho v ovládnutí důležitých prostorů a čar vhodných pro organizaci obrany. Plnily dále úkoly v ovládnutí důležitých komunikačních uzlů, přechodů přes vodní toky a obranných postavení nepřítele v hloubce z chodu. Dezorganizovaly velení a tyl nepřítele, ničily jeho operační zálohy nebo je zavazovaly do boje, působily jim ztráty a vytvářely podmínky pro jejich zničení v součinnosti s hlavními silami frontu nebo armády.

Vytváření a použití rychlých skupin v útočných operacích armád a frontů objektivně vyplývalo z požadavku řešit a uplatnit nejvýhodnější způsoby rozvinutí útoku do velké hloubky a ve vysokém tempu. Vševojskové armády byly sice schopny uskutečnit průlom nepřátelské obrany, ale tempo jejich útoku a rozvíjení úspěchu bylo určováno především možnostmi střeleckých divízi, které byly jejich hlavní bojovou silou. Tempo rozvíjení jejich útoku bylo určováno fyzickými možnostmi pěchoty, převážně hipomobilního dělostřelectva a tylu.

Proto použití tankových armád a sborů jako rychlých skupin zákonitě vyplývalo z jejich bojových možností.

V letech po druhé světové válce došlo k prudkým změnám bojových možností armád. Soudobé armády jsou plně motorizované, vybavené značným množstvím tanků a obrněných vozidel. Vyznačují se velkou údernou silou a schopností vést manévrovou bojovou činnost ve vysokém tempu a do značné míry se stírá rozdíl mezi možnostmi vševojskových svazků různého typu.

Tento vývoj se i v teorii vojenského umění odrazil v názorech, že v podmínkách vedení soudobých útočných operací není nutné vytvářet sled pro rozvinutí úspěchu jako zvláštní prvek operační sestavy frontu nebo armády. Ustálil se názor, že v soudobých podmínkách při vedení útoku na směrech, nesouvislé frontě a nerovnoměrném vývoji operace budou divize prvního sledu schopny rozvíjet útok do operační hloubky ve vysokém tempu. Vycházelo se z toho, že jedinou základní podmínkou rozvinutí úspěchu je použití jaderných úderů, úderů letectva a palby dělostřelectva k ničení hlavního uskupení nepřítele a jeho důležitých objektů, vytvoření úderných usku-

pení na směrech hlavního úderu a zabezpečení narůstání síly úderu zasazováním druhých sledů.

Ovšem zkušenosti zejména ze spojeneckých operačních cvičení v posledních letech vedou k závěru, že i v soudobých podmínkách je stále nutné hledat nejúčelnější způsoby vedení hlubokých útočných operací a zejména rozvinutí úspěchu do velké hloubky ve vysokém tempu.

Budeme-li vycházet z předpokládaných charakteristických rysů možné příští války, vedení operace a boje, vidíme, že úspěch můžeme docílit především hromadným použitím jaderných zbraní, úderů letectva a paleb ve spojitosti s rychlým využitím jejich účinků tankovými a motostřeleckými vojsky. Z toho vyplývá, že základem dosažení úspěchu v soudobých útočných operacích bude soustředěné úsilí v daném směru (prostoru) a vytvoření silného úderného uskupení.

Úderné uskupení můžeme charakterizovat jako účelové, cílevědomé a dočasné vytvoření uskupení, které má za cíl získat rozhodující převahu v silách a prostředcích především na směru hlavního úderu, zakončit zničení protistojícího nepřítele a v rychlém tempu rozvíjet úspěch do hloubky sestavy nepřítele. Tím udržet získanou nebo získat ztracenou iniciativu.

Z toho je zřejmé, že:

- v soudobých podmínkách může v průběhu operace dojít ke ztrátě tempa útoku úderného uskupení armády (frontu). Bojová činnost vojsk úderného uskupení se v boji se silným uskupením nebude rozvíjet rovnoměrně, vojska mohou mít značně sníženou bojeschopnost, hlavní síly budou zpravidla zavázány do boje, mohou být přinuceny prolomit nepřátelskou obranu, odrážet protizteče apod. Tím nepřítel může získat čas pro přísun záloh, pro přeskupení, ke zpevnění nebo obnovení odolnosti své sestavy;

- účinků jaderných úderů a úderů letectva můžeme bezprostředně využít (i s přihlédnutím k činnosti PO prvosledových svazků) pouze v menší hloubce sestavy nepřítele, zatím co úderu na větší hloubku pozemní vojska bezprostředně využívat nebudou. Tím dáme nepříteli možnost obnovit svou bojeschopnost a odstranit následky;

- úderné uskupení (kromě jaderných úderů a úderů letectva, popř. použití vzdušných výsadků) nemá vliv na ničení nebo ovládnutí důležitých objektů v hloubce sestavy nepřítele, ničení nebo zpomalení přísunu jeho operačních záloh apod. Tato skutečnost může ovlivnit tempo postupu vojsk úderného uskupení i plnění jeho úkolů;

- hluboká pásma jaderných i jiných zátarasů na území nepřítele vyžadují pro jejich překonání hluboce členěnou operační sestavu. Budou-li tyto zátarasy aktivovány bezprostředně před úderným uskupením, může nepřítel jeho další postup na delší dobu zastavit a této doby využít k aktivní činnosti.

K úspěšnému splnění těchto úkolů bude účelné vytvářet dočasný prvek operační sestavy — **operační pohyblivou skupinu**.

Úderné uskupení a operační pohyblivou skupinu uvádíme v té souvislosti, že nejde o jedno a totéž, že se vzájemně nevylučují ani nenahrazují, ale že **operační pohyblivá skupina bude zpravidla plnit úkoly ve prospěch úderného uskupení**. Mezi rozhodující úkoly můžeme zahrnout:

- ničení, zakončení zničení nebo ovládnutí některých důležitých základů raketových zbraní, letištních uzlů, míst velení na vyšších stupních, týlových základů, živé síly a techniky nepřítele;

— přehrazování směrů a ničení přicházejících záloh nepřítele, popř. paralyzování jejich činnosti;

— obsazování důležitých prostorů, komunikačních uzlů, politických a ekonomických středisek, přechodů přes vodní toky;

— dokončení průlomu nepřátelské obrany a rozvíjení úspěchu do hloubky sestavy nepřítele;

— znemožnění nepříteli budování a zaujímání obranných pásem v hloubce jeho sestavy, spolupracovat na operačním obklíčení apod.

Tyto i další úkoly bude operační pohyblivá skupina plnit zpravidla v součinnosti s operačním nebo operačně taktickým výsadem za podpory jaderných úderů a letectva velitele, který ji vyslal. Je pochopitelné, že tyto úkoly může plnit jen po určitou dobu dancu především konkrétní situaci.

Operační pohyblivé skupiny můžeme vytvářet:

a) z vojsk prvního sledu na směr hlavního úderu nebo na druhém směru.

Tento způsob bude vhodný především v situaci, kdy v sestavě nepřítele budou značné mezery, kterými vojska operační pohyblivé skupiny mohou (bez zavázání se do boje) rychle proniknout do hloubky sestavy nepřítele. V současných podmínkách můžeme takovou situaci vytvořit i použitím jaderných zbraní.

Může to být dále v situaci, kdy nepřítel zahájil na některém směru odchod, popř. ústup.

V těchto případech bude ovšem nutné vzniklou mezeru v sestavě prvního sledu doplnit jinými vojsky.

b) z vojsk druhého sledu jejich zasazením v mezerách mezi prvosledovými vojsky nebo jejich překročením.

Tento způsob bude zřejmě výhodnější v tom, že nenaruší celistvost prvního sledu a neoslabí úderné uskupení.

c) z vojsk prvního a druhého sledu.

Tento způsob použijeme zejména v tom případě, kdy operační pohyblivá skupina bude ve větší síle než jeden svazek.

d) v rámci frontu můžeme operační pohyblivou skupinu organizovat ze vševojskové zálohy frontu nebo zasazením druhého sledu zejména tehdy, bude-li druhý sled tvořit tanková armáda nebo armádní sbor.

Ve všech případech musí velitel, který operační pohyblivou skupinu vyslal, počítat s jejím všestranným zabezpečením jak změnou podřízenosti posilových prostředků, tak i prostředky ze zálohy.

Složení, síly a způsob zasazení operační pohyblivé skupiny bude záviset na podmínkách zahájení a vedení frontové nebo armádní útočné operace, zejména na:

— cílech a zámyslu frontové nebo armádní útočné operace,

— místu a úkolech operační pohyblivé skupiny v operaci frontu nebo armády,

— síle, uskupení, způsobu vedení bojové činnosti nepřítele, jeho možnostech a zámyslu vedení operace,

— podmínkách a charakteru válčiště,

— složení vojsk frontu nebo armády, jejich možnostech a konkrétní situaci.

Základní podmínka, která bude určovat sílu, složení a způsob zasazení operační pohyblivé skupiny, bude vyplývat z místa a úkolů této skupiny v ope-

raci frontu nebo armády. V závislosti na tom bude **operační pohyblivá skupina vytvářena na stupni frontu nebo na stupni vševojskové armády.**

Rozbor úlohy, místa a úkolů operační pohyblivé skupiny v operaci vede k závěru, že bude zpravidla účelné **vytvářet operační pohyblivou skupinu na stupni frontu** k plnění rozhodujících úkolů, které vytvoří podmínky pro rozvinutí útočné operace ve vysokém tempu a dosažení cíle operace v nejkratší době. Takový způsob použití operační pohyblivé skupiny umožní soustředit síly na rozhodujícím směru k plnění nejdůležitějších úkolů. Dává možnost soustředěně použít prostředky, které jsou k dispozici, zejména jaderné údery a činnost letectva. Umožňuje vytvářet dostatečně silnou operační pohyblivou skupinu a vytváří podmínky pro rychlé a účinné využití účinků jaderných úderů a úderů letectva. Nevede k roztříštění sil a prostředků ani úsilí.

Operační pohyblivá skupina vytvořená jako frontový prvek sestavy bude tak moci využívat převážně části šířky útočného pásma frontu k vedení rozhodné manévrové bojové činnosti, tím budou vytvořeny podmínky pro využití její úderné síly k vedení překvapivého manévru a úderu na nepřítele a nebude vázána na značně užší útočné pásmo armády prvního sledu.

V některých případech (v závislosti na podmínkách) bude účelné vytvářet vedle frontové operační pohyblivé skupiny **i operační pohyblivé skupiny armád prvního sledu** na těch směrech, na nichž nebude působit operační pohyblivá skupina frontu. V závislosti na podmínkách může dojít k situaci, kdy budou vytvářeny pouze operační pohyblivé skupiny armád prvního sledu a nebude vytvářena operační pohyblivá skupina frontu.

Operační pohyblivou skupinu armády bude účelné vytvářet zejména za těchto podmínek, jestliže

- armáda bude útočit v sestavě frontu na druhém směru, odtrženém od směru hlavního úderu a od směru činnosti operační pohyblivé skupiny frontu,
- armáda prvního sledu bude mít za úkol vyjít do boku a týlu velkého uskupení nepřítele a v součinnosti se sousedním frontem je obklíčit a zničit,
- vznikne situace, která bude vyžadovat v co nejkratším čase využít dosaženého úspěchu a nebude možné nebo účelné vytvářet frontovou operační pohyblivou skupinu.

K takové situaci může dojít tehdy, jestliže nepřítel v pásmu armády zahájí odchod, nebo na některém směru nepřátelské uskupení v dotyku ztratí bojeschopnost, popř. vznikne-li v jeho sestavě značná jen slabě bráněná mezera a podobně. Vytvářet operační pohyblivé skupiny pouze na stupni armád prvního sledu bude účelné také tehdy, jestliže front povede dva silné údery. K tomu může dojít v situaci, kdy front bude mít dostatek sil a prostředků k vytvoření dvou silných uskupení, která budou schopna zasadit hluboký úder, jak tomu bylo např. ve Lvovsko-sandoměřské operaci 2. ukrajinského frontu.

Při vedení soudobých operací mohou takové podmínky vzniknout tehdy, jestliže bude účelné vést ve frontové operaci rozhodující čelní údery k rozdělení a zničení nepřátelského uskupení, nebo sbíhavé údery k obklíčení a zničení velkého uskupení nepřítele. Za těchto podmínek bude zřejmě výhodnější vytvářet operační pohyblivé skupiny z armád prvního sledu.

Základním požadavkem na sílu a složení operační pohyblivé skupiny, který vyplývá z charakteru soudobých operací, je zabezpečit její vysokou údernou sílu při zachování velké manévrovací schopnosti. Síly a složení pohyblivé operační skupiny musí vytvářet podmínky pro spolehlivé plnění úkolů skupiny.

Vysoká **úderná síla nesmí však být na úkor manévrovací schopnosti** a způsobit těžkopádnost skupiny.

Budou-li podmínky výhodné pro vytvoření operační pohyblivé skupiny frontu, bude její síla a složení vyplývat z povahy úkolů, které tato skupina bude plnit k dosažení cíle frontové operace. Jejím hlavním úkolem pak bude narušit **operační odolnost vojsk nepřátelské skupiny armád** v pásmu frontu, zmařit organizované použití nepřátelských přísunovaných hlubokých záloh, vytvořit podmínky pro jejich zničení a ovládnutí prostorů, které znamenají dosažení cíle frontové operace.

V takovém případě musí síla a složení operační pohyblivé skupiny zabezpečit vedení hlubokého úderu zpravidla na celou zbývající hloubku bližšího, popř. dalšího úkolu frontu, nebo její převážnou část. Vojska operační pohyblivé skupiny musí být schopna uskutečnit rychlý manévr do stran k překvapivému soustředění na rozhodující směr, vést bojovou činnost na směru hlavního úderu frontu, uskutečnit manévr do stran v převážné části šířky pásma frontu a tak vést manévrovou bojovou činnost v pásmu až 200 km širokém. Jen tak bude moci operační pohyblivá skupina vést účinně bojovou činnost s operačními zálohami nepřítele, které mohou tvořit 2—3 divize uskupené do armádního sboru a vést aktivní bojovou činnost v pásmu 50—100 km širokém.

Vojska operační pohyblivé skupiny musí být schopna vést bojovou činnost poměrně dlouhou dobu odtržené od hlavních sil armád prvního sledu, s odkrytými boky i týly. S přihlédnutím ke skutečnosti, že povedou bojovou činnost na území nepřítele, musíme počítat s nutnými silami a prostředky pro jejich zabezpečení.

Z charakteru úkolů operační pohyblivé skupiny frontu vyplývá, že její jádro by měly tvořit 2—3 divize především tankové. K jejímu posílení bude třeba vyčlenit 1—2 kanónové dělostřelecké brigády s možností umlčovat a ničit nepřátelská vojska a prostředky na velkou vzdálenost, raketometný oddíl až pluk k umlčování a ničení vojsk nepřítele na větších plochách i k vytváření protitankových minových zátarasů hluboko v sestavě nepřítele, na odkrytých bocích a křídlech vojsk operační pohyblivé skupiny. Pro podporu bojové činnosti bude nutné vyčlenit i vzlety stíhacího bombardovacího letectva, v její prospěch využít bombardovacího letectva a podle možností i vrtulníků jako palebné podpory.

Pro zabezpečení vysokého tempa postupu operační pohyblivé skupiny bude nutné ji zesílit ženijními jednotkami pro úpravu komunikací, zřizování přechodů přes vodní toky a zřizování výbušných zátarasů.

Pro týlové zabezpečení vojsk operační pohyblivé skupiny bude nutné vytvořit u jejich týlu i přímo u jednotek zvýšené pohyblivé zásoby zejména munice a PHM, zesílit je dílenskými, opravárenskými a zdravotnickými silami a prostředky. Kromě toho bude účelné zařadit do jejich sestavy nebo značně k jejich sestavě přiblížit předsunuté zásoby materiálu, zejména munice a PHM. Tím předejít možnosti vzniku takové situace, kdy vojska operační pohyblivé skupiny by nebyla schopna splnit úkoly vzhledem k nedostatečnému týlovému zabezpečení, zejména spotřebováním munice a PHM. V této souvislosti bude nutné plánovat jejich doplňování vzdušnou cestou.

Operační pohyblivá skupina armády může být určena k plnění obdobných úkolů s tím, že jejich rozsah bude zpravidla nižší.

Operační pohyblivá skupina armády musí být schopna vést manévrovou bojovou činnost ve vysokém tempu na směru hlavního úderu armády a uskuteč-

nit manévr do převážné části šířky útočného pásma armády. Její bojová síla musí umožnit využití účinků jaderných úderů a úderů letectva k dokončení zničení operačních záloh skupiny armád nepřítele, v krajním případě je zavázat do boje, způsobit jim ztráty a narušit jejich manévr k organizovanému zasazení proti hlavním silám armády nebo přechodu do obrany.

Na základě těchto požadavků je třeba, aby pohyblivou operační skupinu armády tvořila především tanková divize posílená až kanónovou dělostřeleckou brigádou, raketometným oddílem až plukem, ženijními jednotkami pro úpravu komunikací, zřizování přepravišť přes vodní toky a zřizování zátarasů.

Z charakteristických rysů soudobých operací vyplývá závěr, že **síla a složení operačních pohyblivých skupin** nebude neměnná a stálá ze všech podmínek. Ke změnám v síle i složení operační pohyblivé skupiny frontu i armády může často docházet i po jejím vytvoření a zasazení.

To vyplývá především z předpokládaného nerovnoměrného průběhu bojové činnosti a vývoje situace. Hlavním úkolem operačních pohyblivých skupin je proniknout do operační hloubky sestavy nepřítele a před splněním konkrétního úkolu nepřipustit zavázání hlavních sil do boje s nepřítelem. V některých případech se vojska operační pohyblivé skupiny nebudou moci vyhnout sražení s nepřátelskými zálohami. Pak bude účelné využít k plnění úkolu části sil k boji s nepřátelskými zálohami a části sil, které budou mít výhodné podmínky, k pronikání do sestavy nepřítele. To bude ovšem záviset na složení operační pohyblivé skupiny.

Operační pohyblivá skupina, vyslaná po zahájení operace ještě při plnění bližšího úkolu frontu, bude mít zpravidla za úkol vytvořit výhodné podmínky pro zasazení armády druhého sledu a rozvíjení frontové operace ve vysokém tempu.

Po jejím zasazení mohou vojska operační pohyblivé skupiny přecházet do její sestavy. Podle situace může být vytvářena nová operační pohyblivá skupina z vojsk armády druhého sledu nebo vševojskové zálohy frontu.

V závislosti na podmínkách mohou být různé **způsoby vytvoření a zasazení operačních pohyblivých skupin**. Velitel frontu nebo armády určuje již ve svém rozhodnutí pro útok předpoklady pro vytvoření operační pohyblivé skupiny a pro její zasazení. Orientačně stanoví i její složení a předpokládané úkoly. Vytvoření a zasazení skupiny časově závisí na vývoji operace, především na výsledcích bojové činnosti divizí prvního sledu úderného uskupení frontu nebo armády a na podmínkách zahájení operace.

Nejpravděpodobněji nabude frontová a armádní operace na důležitých operačních směrech při svém zahájení formu střetného sražení. V takovém případě bude nutné vytvořit a použít operační pohyblivou skupinu v návaznosti na výsledku tohoto střetného sražení. Na směru, na kterém se údernému uskupení frontu nebo armády podaří způsobit ztráty nepřátelským divizím prvního sledu a rozdělit jeho sestavu, je třeba divize **úderného uskupení ihned usměrnit k rozvíjení dosaženého úspěchu do operační hloubky**. V tom případě bude zpravidla operační pohyblivá skupina vytvořena z části z prvního sledu a z části ze druhého sledu armád nebo vševojskové zálohy frontu. V závislosti na průběhu a výsledku střetného sražení, může být vytvářena a zasazena v průběhu druhého nebo třetího dne operace.

V jiném případě může na některých směrech nepřítel přejít do obrany předem s cílem krýt boky útočícího uskupení na důležitých směrech. Pak může mít bojová činnost vojsk armád a frontu při zahájení operace charakter útoku

z chodu na nepřátelskou obranu. První frontová (armádní) operace bude spojena s překonáváním pásma vedení boje na zdrženou (zabezpečovacího pásma). Po něm bude následovat útok z chodu na nepřátelskou obranu v hloubce, který v některých případech může nabýt formy průlomu nepřátelské obrany.

V uvedeném případě, kromě předsunutých odřadů svazků prvního sledu, může být operační pohyblivá skupina použita k ovládnutí celé taktické hloubky nepřátelské obrany a k rozvinutí úspěchu do operační hloubky. V těchto podmínkách může být operační pohyblivá skupina vytvořena ze svazků druhého sledu armád nebo vševojskové zálohy frontu. Bude-li v této době v sestavě frontu kromě divizí vševojskové zálohy nebo armády druhého sledu k dispozici sbor ve vševojskové záloze frontu, bude právě jeho zasazení nejvýhodnějším způsobem vytvoření operační pohyblivé skupiny frontu. Časově může být v tomto případě operační pohyblivá skupina vytvořena v průběhu druhého nebo třetího dne operace.

Nemůžeme vyloučit, že na některých směrech se nepříteli podaří vytvořit silné úderné uskupení, které si vybojuje převahu nad vojsky frontu. V takovém případě může mít zahájení operace na některých směrech charakter odrážení nepřátelského útoku. Podmínky pro přechod vojsk armády nebo frontu se budou vytvářet teprve postupně v důsledku výsledků bojové činnosti divizí prvního sledu, vytvořením a zasazením silných útočných nebo protiúderných uskupení. Přechod do útoku frontu nebo armády bude výsledkem bojové činnosti zasazených protiúderných nebo nově vytvořených úderných uskupení. V takovém případě budou operační pohyblivou skupinu zpravidla zpočátku tvořit pouze ty divize prvního sledu úderného nebo protiúderného uskupení, kterým se podařilo dosáhnout největšího úspěchu a proniknout do sestavy nepřítele. Velitel armády ani frontu zpravidla nebude mít v této době další volné divize, které by mohl včas použít k vytvoření nebo zesílení operační pohyblivé skupiny. Bude to proto, že potřeba vytvořit silné protiúderné nebo úderné uskupení si vyžádá zasadit všechny nebo převážnou většinu divizí, které má front v dané době k dispozici. Další volné divize budou v takových případech buď značně vzdáleny, nebo teprve budou dosahovat plnou bojovou pohotovost.

Velitel a štáb, který vysílá operační pohyblivou skupinu, musí důkladně **organizovat a zabezpečit velení** a to jak směrem k této skupině, tak i uvnitř operační pohyblivé skupiny, zejména bude-li složena z více svazků.

Způsob vytvoření, posílení, zabezpečení, cíl použití a předpokládané úkoly stanoví velitel armády (frontu) zpravidla ve svém rozhodnutí jako pro ostatní prvky operační sestavy. Při stanovení úkolů je třeba operační pohyblivé skupině ponechat dostatečnou volnost pro jejich iniciativní plnění v závislosti na vývoji situace. O to důležitější bude jasně postavený cíl její činnosti. Při tom je pochopitelné, že konkrétní úkoly budou upřesňovány především v průběhu bojové činnosti na základě konkrétní situace a potřeb hlavních sil armády (frontu).

Bezprostřední velení operační pohyblivé skupině bude třeba zabezpečit přímo z velitelského stanoviště armády (frontu). Přenášení zodpovědnosti v tomto případě na záložní nebo dokonce na pomocné velitelské stanoviště nebude výhodné.

Při organizaci a zabezpečení velení uvnitř operační pohyblivé skupiny vyjdeme z konkrétní situace a jejího složení.

Jestliže bude vytvořena z jednoho svazku, zesíleného armádními prostředky, bude operační pohyblivě skupině velet organický velitel vševojskového svazku.

Bude-li operační pohyblivá skupina vytvořena z druhosledové armády (armádního sboru) frontu, bude jejím velitelem organický velitel.

V každém případě je nutné zhodnotit zvláštnosti konkrétní situace a organizovat velení tak, aby zabezpečilo vedení sladěné bojové činnosti vojsk operační pohyblivé skupiny v souladu se zámyslem vedení operace armády (frontu).

V útočných operacích armád a frontů Sovětské armády v letech Velké vlastenecké války měly pro rozvíjení útoku v operační hloubce a dosažení cíle operace značný význam pohyblivé skupiny, charakterizované vyšší manévrovostí i údernou silou. U armád a frontů byly k tomuto účelu používány jezdecké mechanizované skupiny a zejména v posledním období války tanková a mechanizovaná vojska.

Podmínky vedení soudobých operací, vedených s použitím i bez použití jaderných prostředků, vyžadují aktivní využití úderů vysoce ničivých prostředků a řešení nejvýhodnějších způsobů rozvíjení úspěchu operace. I při plné mechanizaci a motorizaci soudobých armád, jejich vysoké úderné síle i manévrovacích schopnostech, vojska prvního sledu nebudou mít všude stejné možnosti k rozvíjení úspěchu. Jedním z možných způsobů realizace požadavku vedení hlubokých útočných operací je vytváření a použití operačních pohyblivých skupin.

Rozpracovávat a osvojovat si zásady organizace a použití těchto skupin je proto také jedním z důležitých úkolů stanovených rozkazem ministra národní obrany pro přípravu vojsk ve výcvikovém roce 1979/80.